

הבית הלבן

משרד מזכיר העיתונות
(קהיר, מצריים)

לפרסום מיידית -- ה-4 ביוני, 2009

דברי הנשיא ברק אובמה
התחלה חדשה

אוניברסיטת קהיר
קהיר, מצריים

1:10 אחה"צ (זמן מקומי)

הנשיא אובמה: רב תודות לכם. אחר-צהריים טוב. לכבוד הוא לי להיות בעיר הנצחית קהיר, ולהתארח אצל שני מוסדות מיוחדים במינם. במשך אלף שנים, אוניברסיטת אל-אזהאר ניצבה כמשואה ללימוד איסלאמי, ובמשך למעלה ממאה שנה, אוניברסיטת קהיר היוותה מקור לקידמתה של מצריים. וביחד הינכם מייצגים את ההרמוניה בין המסורת והקידמה. אני אסיר תודה להכנסת האורחים שלכם, ולהכנסת האורחים של אנשי מצריים. ואני גם גאה לשאת איתי את רצונו הטוב של העם האמריקאי, וברכת שלום מקהילות מוסלמיות בארצי: "אסאלאמו עליכום." (תרועות).

אנו נפגשים בעת מתח חריף בין ארצות הברית ובין מוסלמים ברחבי העולם -- מתח ששורשיו בכוחות היסטוריים אשר מעל ומעבר-לויכוח פוליטי עכשווי כלשהו. הקשר בין האיסלאם למערב כולל מאות שנות דו קיום ושיתוף פעולה, אך גם עימות ומלחמות דת. בעבר הקרוב יותר, המתח לובה בידי הקולוניאליזם שמנע זכויות והזדמנויות ממוסלמים רבים, ובידי מלחמה קרה בה לעיתים קרובות מדי התייחסו לארצות בעלות רוב מוסלמי כבאות-כוח, ללא התחשבות בשאיפותיהן שלהן. יתר על כן, השינוי הגורף שהביאו המודרניות והגלובליזציה גרם למוסלמים רבים לראות את המערב כעוין למסורת האיסלאם.

קיצונים אלימים ניצלו מתחים אלה במיעוט קטן אך בעל השפעה של מוסלמים. התקפות ה-11 בספטמבר 2001 ומאמצייהם הנמשכים של קיצונים אלו לפעול באלימות כנגד אזרחים גרם לכמה אנשים בארצי לראות את האיסלאם כעוין באופן בלתי נמנע, לא רק כלפי אמריקה וארצות המערב, אלא גם לגבי זכויות האדם. כל זה טיפח פחד נוסף ואי-אמון נוסף.

כל עוד הקשר שלנו מוגדר על פי ההבדלים בינינו, נאציל את כוחם של אלו שזרעו שנאה במקום שלום, אלו המקדמים עימות במקום שיתוף הפעולה היכול לסייע לכל אנשינו להשיג צדק ושגשוג. וזהו מעגל החשד והמחלוקת שעלינו לסיים.

באתי לכאן לקהיר לבקש התחלה חדשה בין ארצות הברית ובין מוסלמים ברחבי העולם, המתבססת על אינטרס הדדי וכבוד הדדי -- המתבססת על האמת שאמריקה והאיסלאם אינם בלעדיים, ואינם צריכים להיות בתחרות. במקום זה, הם חופפים, וחולקים עקרונות משותפים -- עקרונות צדק וקידמה; סובלנות וכבוד לכל בני האדם.

אני עושה זאת מתוך הכרה ששינוי אינו יכול להתרחש בן-לילה. ידוע לי שנאום זה זכה לפרסום רחב, אך אף נאום אחד אינו יכול לעקור מן השורש שנים של חוסר אמון, ואיני יכול לענות בזמן שהוקצב לי באחר-הצהריים הזה על כל השאלות המסובכות שהביאו אותנו לנקודה זו. אולם אני משוכנע שעל מנת לנוע קדימה, עלינו לומר בגלוי זה לזה את הדברים שאנו שומרים בליבנו, הנאמרים לעיתים קרובות יותר מדי מאחרי דלתות סגורות. חייב להיות מאמץ ממושך להאזין זה לזה; ללמוד זה מזה; לכבד זה את זה; ולחפש מכנה משותף. כפי שהקוראן הקדוש אומר לנו, "היה מודע לאלוהים ואמור תמיד את האמת." (תרועות.) זה מה שאנסה לעשות היום -- לומר את האמת לפי מיטב יכולתי, עניו מול המשימה שלפנינו, ואיתן באמונתי שהאינטרסים המשותפים שלנו כבני אדם חזקים הרבה יותר מן הכוחות הדוחפים אותנו בכיוונים מנוגדים.

ובכן, חלק מהכרה זו מושרש בניסיוני שלי. אני נוצרי, אולם אבי בא ממשפחה קנייתית הכוללת דורות של מוסלמים. כילד, ביליתי מספר שנים באינדונזיה ושמעתי את קריאת ה-אזאן עם הפציע השחר ועם רדת הדמדומים. כאיש צעיר, עבדתי בקהילות שיקגו, בהן רבים מצאו כבוד ושלווה באמונתם המוסלמית.

כתלמיד ההיסטוריה, אני מכיר את חובה הגדול של הציביליזציה לאיסלאם. היה זה האיסלאם -- במקומות כמו אל-אזהאר -- שנשא את אור הלימדה במשך מאות שנים, וסלל את הדרך לתקופות הרנסאנס וההשכלה באירופה. החדשנות בקהילות המוסלמיות -- (תרועות) -- החדשנות בקהילות המוסלמיות הייתה זו שפיתחה את הסדר האלגברי; את המצפן המגנטי ומכשירי הניווט; את מיומנותנו בעטים ובדפוס; את הבנתנו כיצד מחלות מתפשטות וכיצד לרפאן. תרבות האיסלאם העניקה לנו קשתות מלכותיות וצריחים מרקיעים; שירה נצחית ומוזיקה אהובה; קליגרפיה אלגנטית ואתרי התבוננות שלווה. ובמשך כל ההיסטוריה, האיסלאם הפגין באמצעות מילים ומעשים את האפשרויות שבסובלנות דתית ושוויון גזעי. (תרועות.)

ידוע לי גם כן שהאיסלאם היה תמיד חלק מסיפורה של אמריקה. האומה הראשונה שהכירה בארצי הייתה מרוקו. בעת חתימת ברית טריפולי ב-1796, כתב נשיאנו השני ג'ון אדאמס: "אין בארצות הברית כשלעצמה שום טבע של טינה נגד חוקיהם, דתם או שלוותם של מוסלמים." ומאז הקמתה, העשירו אמריקאים מוסלמים את ארצות הברית. הם לחמו במלחמותינו, הם שירתו בממשלה שלנו, הם תמכו בזכויות האזרח, הם פתחו עסקים, הם לימדו באוניברסיטאות שלנו, הם הצטיינו במגרשי הספורט שלנו, הם זכו בפרסי נובל, הם בנו את הבניין הגבוה ביותר שלנו, והדליקו את הלפיד האולימפי. כאשר המוסלמי האמריקאי הראשון נבחר לאחרונה לקונגרס, נשבע להגן על החוקה שלנו על גבי אותו הקוראן הקדוש שאחד מאבותינו המייסדים -- תומס ג'פרסון -- שמר בספרייתו האישית. (תרועות.)

לכן הכרתי את האיסלאם בשלוש יבשות לפני שהגעתי לאזור בו התגלה לראשונה. ניסיון זה מנחה את הכרתי ששותפות בין אמריקה והאיסלאם חייבת להתבסס על מהו האיסלאם, לא על מה שאינו, ואני מתייחס אליו כאל חלק מאחריותי כנשיא ארצות הברית להילחם בסטריאוטיפים שליליים של האיסלאם בכל מקום שיופיעו. (תרועות.)

אולם אותו עיקרון עצמו חייב לחול גם על תפיסתם של המוסלמים את ארצות הברית. (תרועות.) ממש כפי שהמוסלמים אינם מתאימים לסטריאוטיפ גס, אמריקה אינה סטריאוטיפ גס של אימפריה אינטרסנטית. ארצות הברית הייתה אחת ממקורות הקידמה הגדולים ביותר שידע העולם אי פעם. נולדנו מתוך מהפכה נגד אימפריה. הוקמנו על האידיאל שכולם נבראים שווים, והקזנו את דמנו ונאבקנו מאות בשנים להעניק משמעות למילים אלו -- בתחומי גבולותינו וברחבי העולם. אנו מעוצבים על ידי כל תרבות, נאספים מכל קצוות תבל, ומסורים לרעיון פשוט: **pluribus unum** - "מתוך רבים, אחד."

ובכן, הרבה נאמר על כך שאפריקני-אמריקאי עם שם כמו ברק חוסיין אובמה יכול היה להיבחר לנשיא. (תרועות.) אולם סיפורי האישי אינו כה יוצא דופן. חלום ההזדמנות לכל בני האדם לא התגשם עבור כל אחד ואחד באמריקה, אולם הבטחתו קיימת עבור כל אלו שבאו לחופינו -- כולל קרוב ל-7 מיליון מוסלמים אמריקאים בארצנו כיום שדרך-אגב נהנים מהכנסה ורמת השכלה הגבוהים יותר מן הממוצע האמריקאי. (תרועות.)

יתר על כן, חופש באמריקה אינו ניתן להפרדה מן החופש לנהוג על פי דתך. לכן יש מסגד בכל אחת ממדינות ארצות הברית, ולמעלה מ-1200 מסגדים בתחומי גבולותינו. לכן ממשלת ארה"ב פנתה לבית המשפט כדי להגן על זכותן של נשים וילדות ללבוש את ה-חיג'אב, ולהעניש את אלה שימנעו זאת. (תרועות.)

אז שלא יהיה ספק: איסלאם הוא חלק מאמריקה. ואני מאמין שאמריקה מחזיקה בקירבה באמת שמעבר לגזע, דת, או מעמד בחיים, כולנו שותפים לאותן שאיפות -- לחיות בשלום ובביטחון; לקבל חינוך ולעבוד בכבוד; לאהוב את משפחותינו, קהילותינו, ואת האל שלנו. אנו שותפים לדברים אלו. זוהי תקווה של כל האנושות.

כמובן, הכרת אנושיותנו המשותפת היא רק ראשית משימתנו. מילים בלבד לא יספקו את צרכי אנשינו. צרכים אלו יסופקו אך ורק אם נפעל באומץ בשנים שלפנינו; ואם נבין שהאתגרים שלפנינו משותפים, ושכישלוננו לעמוד בפניהם יפגע בכולנו.

משום שלמדנו מניסיונו הקרוב שכאשר מערכת פיננסית נחלשת בארץ אחת, השגשוג נפגע בכל מקום. כאשר שפעת חדשה מדביקה אדם אחד, כולם נמצאים בסכנה. כאשר אומה אחת שואפת להשיג נשק גרעיני, סכנת ההתקפה הגרעינית גוברת עבור כל האומות. כאשר קיצוניים אלימים פועלים במשטח הררי אחד, אנשים נמצאים בסכנה מעבר לאוקיינוס. כאשר חפים-מפשע בבוסניה ודארפור נרצחים, זהו כתם על מצפוננו הקולקטיבי. (תרועות.) זהו פירושה של שותפות בעולם זה במאה ה-21. זוהי האחריות שיש לנו זה לזה כבני אדם.

וזוהי אחריות שקשה לאמצה. ההיסטוריה האנושית הייתה לעיתים תכופות היסטוריה של אומות ושבטים -- וכן, של דתות -- המשעבדים זה את זה ברדיפתם אחר האינטרסים שלהם. אולם בעידן חדש זה, גישות כאלו מסכלות את עצמן. עקב תלותנו ההדדית, כל סדר עולמי המעלה אומה אחת או קבוצת אנשים אחת מעל לאחרת ייפול באופן בלתי נמנע. לפיכך, גם אם נחשוב את מה שנחשוב על העבר, אסור לנו להיות אסירי העבר. יש לטפל בבעיותינו דרך שותפות; יש להתחלק בקידמה שלנו. (תרועות.)

אין הדבר אומר שעלינו להתעלם ממקורות מתח. למעשה, זה אומר את ההיפך: עלינו להתמודד עם מתחים אלו בכנות. ולכן ברוח זו, תנו לי לדבר בבהירות ובפשטות ככל שביכולתי על נושאים ספציפיים אחדים שאני מאמין שחובה עלינו להתמודד איתם ביחד בסופו של דבר.

הנושא הראשון שעלינו להתמודד איתו הוא קיצוניות אלימה בכל צורתה.

באנקרה, הבהרתי שאמריקה איננה -- ואף פעם לא תהיה -- במלחמה עם האיסלאם. (תרועות.) אולם אנו נתעמת בתקיפות עם קיצוניים אלימים המציבים סכנה חמורה לביטחוננו. משום שאנו פוסלים את אותו הדבר שאנשים בני כל האמונות פוסלים: הריגת אנשים, נשים, וילדים חפים מפשע. וזוהי חובתי הראשונה כנשיא להגן על העם האמריקאי.

המצב באפגניסטן מדגים את יעדיה של אמריקה, ואת הצורך שלנו לעבוד ביחד. לפני שבע שנים, ארצות הברית רדפה את אל-קאידה והטאליבן עם תמיכה בינלאומית רחבה. לא עשינו זאת מבחירה; עשינו זאת מהכרח. אני מודע לכך שיש עדיין כאלו המטילים ספק או אפילו מצדיקים את אירועי ה-11 בספטמבר. אולם הבה נהיה ברורים: אל-קאידה הרגה כמעט 3,000 איש באותו יום. הקרבנות היו אנשים, נשים וילדים חפים מפשע, מאמריקה ומאומות רבות אחרות שלא עשו דבר לפגוע באיש. ויחד עם זה אל-קאידה בחר לרצוח אנשים אלו ללא רחם, לקח את הקרדיט להתקפה, ואפילו עכשיו מצהיר על כוונתו לבצע הרג בקנה מידה מאסיבי. יש להם בני-ברית בארצות רבות והם מנסים להרחיב את הישגיהם. אלו אינן דעות שיש להתווכח עליהן; אלו הן עובדות שיש להתמודד איתן.

ובכן, אל תטעו בכך: איננו רוצים להחזיק את חילותינו באפגניסטן. איננו מבקשים שום – איננו מבקשים שום בסיסים צבאיים שם. מכאיב לאמריקה לאבד את בנינו ובנותינו. יקר וקשה מבחינה פוליטית להמשיך בעימות זה. היינו מחזירים בשמחה כל אחד ואחד מכוחותינו הביתה אילו היינו יכולים להיות בטוחים שאין באפגניסטן וכעת בפקיסטן שום קיצונים אלימים הנחושים להרוג כמה שיותר אמריקאים שיוכלו. אולם זה עדיין לא המצב.

וזו הסיבה שאנו חוברים לקואליציה של 46 מדינות. ולמרות העלויות הכרוכות בכך, מחוייבותה של אמריקה לא תיחלש. אכן, איש מאיתנו אינו צריך לגלות סובלנות כלפי קיצוניים אלו. הם ביצעו הרג בארצות רבות. הם הרגו אנשים בני דתות שונות – אבל יותר מכל, הם הרגו מוסלמים. פעולותיהם אינן עומדות בקנה אחד עם זכויותיהם של בני אדם, עם קידמתן של אומות, ועם האיסלאם. הקוראן הקדוש מלמד אותנו שמי שהורג אדם חף מפשע, כאילו – כאילו הרג את כל האנושות. (תרועות). והקוראן הקדוש אומר גם שמי שמציל אדם, כאילו הציל את כל האנושות. (תרועות). האמונה המתמדת של למעלה ממיליארד אנשים גדולה הרבה יותר משנאתם הצרה של אחדים. האיסלאם אינו חלק מהבעיה במאבק בקיצוניות אלימה -- הוא חלק חשוב מהפצת השלום.

אנו יודעים גם שכוח צבאי לבדו לא יפתור את הבעיות באפגניסטן ובפקיסטן. לכן אנו מתכננים להשקיע 1.5 מיליארד דולר כל שנה במשך חמש השנים הבאות כדי לבנות בשותפות עם הפקיסטנים בתי ספר ובתי חולים, כבישים ועסקים, ומאות מילוני דולרים כדי לעזור לאלו שנעקרו מבתיהם. ולכן אנו מספקים למעלה מ-2.8 מיליארד דולר לסייע לאפגנים לפתח את כלכלתם ולספק שירותים שאנשים תלויים בהם.

ברצוני לפנות גם לנושא של עיראק. שלא כמו אפגניסטן, עיראק הייתה מלחמת בחירה שעוררה מחלוקות חזקות בארצי וברחבי העולם. למרות שאני מאמין שבסופו של דבר לעם העיראקי טוב יותר ללא רודנותו של סדאם חוסיין, אני מאמין גם האירועים בעיראק הזכירו לאמריקה את הצורך להשתמש בדיפלומטיה ולבנות קונצזוס בינלאומי על מנת לפתור את בעיותינו במידת האפשר. (תרועות). אכן, נוכל להיזכר במילותיו של תומס ג'פרסון, אשר אמר: "אני מקווה שחוכמתנו תגדל יחד עם כוחנו, ותלמד אותנו שכל שנשתמש פחות בכוחנו, הוא ילך ויגדל."

כיום, יש לאמריקה אחריות כפולה: לעזור לעיראק לעצב עתיד טוב יותר -- ולהניח את עיראק לעיראקים. והבהרתי לעם העיראקי – (תרועות) -- שאיננו מבקשים שום בסיסים צבאיים, ואין לנו תביעה על הטריטוריה או המשאבים שלהם. ריבונותה של עיראק היא שלה בלבד. ולכן הוריתי על הסרת החטיבות הקרביות שלנו עד אוגוסט הבא. לכן נכבד את ההסכם שלנו עם ממשלתה של עיראק, שנבחרה באופן דמוקרטי, ולהסיר כוחות קרביות מהעירים העיראקיות עד יולי, ולהסיר את כל כוחותינו מעיראק עד 2012. (תרועות). נסייע לעיראק לאמן את כוחותיה הביטחוניים ולפתח את כלכלתה. אולם נתמוך בעיראק בטוחה ומאוחדת כשותפים שלה, לא כפטרון שלה.

ולבסוף, מאחר ואמריקה לא תוכל אף פעם לסבול אלימות מצד קיצוניים, אסור לנו לשנות או לשכוח את עקרונותינו. התשיעי בספטמבר היה טראומה נוראה לארצנו. הפחד והכעס שהוא עורר היו מובנים, אולם במקרים מסוימים, הוא גרם לנו לפעול בניגוד למסורותינו ולאידאילים שלנו. אנו נוקטים בצעדים קונקרטיים לשנות כיוון. אסרתי באופן חד-משמעי על שימוש בעינויים על-ידי ארצות הברית, והוריתי לסגור את הכלא במפרץ גוואנטאנמו עד ראשית השנה הבאה. (תרועות).

לפיכך אמריקה תגן על עצמה יחד עם כיבוד ריבונותן של אומות אחרות ושלטון החוק. ונעשה כן בשותפות עם קהילות מוסלמיות שאף הן נתונות לאיום. ככל שהקיצוניים מבודדים ולא-רצויים בקהילות מוסלמיות בהקדם, נהיה כולנו בטוחים יותר בהקדם.

מקור המתח השני העיקרי שעלינו לדון בו הוא המצב בין הישראלים, הפלשתינאים, והעולם הערבי.

קשריה האיתנים של אמריקה עם ישראל ידועים היטב. קשר זה אינו ניתן להינתק. הוא מבוסס על קשרים תרבותיים והיסטוריים, ועל ההכרה שהשאיפה למולדת יהודית מושרשת בהיסטוריה טראגית שאין להכחישה.

בכל רחבי העולם, העם היהודי נרדף במשך מאות בשנים, והאנטישמיות באירופה הגיעה לשיא שלא היה כמוהו בשואה. מחר, אבקר בבוכנוואלד, שיהיה חלק מרשת מחנות בהם יהודים שועבדו, עונו, נורו והומתו בגז על ידי הרייך השלישי. שישה מליון יהודים הומתו -- למעלה מכל האוכלוסייה היהודית בישראל כיום. הכחשת עובדה זו היא חסרת-בסיס, היא נבערת, והיא נתעבת. לאיים על ישראל בהרס -- או לחזור על סטריאוטיפים שפלים לגבי יהודים -- הוא דבר שפל שרק מעורר בנפשם של ישראלים זיכרונות כאובים אלו ובד בבד מונע את השלום שאנשי אזור זה ראוים לו.

מצד שני, אין להכחיש שהעם הפלשתינאי -- מוסלמים ונוצרים -- סבלו במאבקם למולדת. במשך למעלה מ-60 שנה הם סבלו את כאב העקירה. רבים מחכים במחנות פליטים בגדה המערבית, בעזה, ובארצות השכנות לחיי שלום ובטחון שאף פעם לא היו יכולים לנהל. הם סובלים השפלות יומיומיות -- גדולות וקטנות -- הבאות יחד עם הכיבוש. לכן, שלא יהיה ספק: מצבו של העם הפלשתינאי אינו נסבל. ואמריקה לא תפנה את גבה לשאיפה הפלשתינאית הלגיטימית לכבוד, הזדמנות, ומדינה משלהם. (תרועות).

במשך עשרות בשנים, לפיכך, היה קיים מצב של מבוי סתום: שני עמים בעלי שאיפות לגיטימיות, לכל עם היסטוריה כאובה שהופכת פשרה לחמקמקה. קל להצביע על אשמים -- לפלשתינאים להצביע על העקירה שנגרמה על-ידי הקמתה של ישראל, ולישראלים להצביע על האיבה התמידית וההתקפות במשך כל שנות קיומה בתוך גבולות ישראל ומחוץ להם. אך אם נראה עימות זה רק מצד אחד או מן הצד האחר, נהיה עיוורים לאמת: הפיתרון היחיד הוא ששאיפותיהם של שני הצדדים ימולאו באמצעות שתי מדינות, בהן ישראלים ופלשתינאים חיים בשלום ובביטחון. (תרועות).

זה מתאים לאינטרסים של ישראל, לאינטרסים של פלשתיין, לאינטרסים של אמריקה, ולאינטרסים של העולם. ולכן בכוונתי לשאוף למטרה זו באופן אישי עם כל הסבלנות וההקדשה שהמשימה דורשת. (תרועות). המחויבויות -- המחויבויות שהצדדים הסכימו להן על-פי מפת

הדרכים הן ברורות. כדי שהשלום יבוא, הגיע הזמן עבורם -- ועבור כולנו -- לענות לציפיות לפי האחריות שלנו.

על הפלשתינאים לנטוש את האלימות. התנגדות באמצעות אלימות והרג הינה בלתי-מוסרית והיא נועדה לכישלון. במשך מאות בשנים, אמריקאים אפריקאים סבלו את הצלפות השבת כעבדים, ואת השפלת ההפרדה הגזעית. אך לא האלימות היא זו שהשיגה זכויות מלאות ושוות. הייתה זו דבקות נחושה ושחרת שלום באידיאלים שבלב הקמתה של אמריקה. את אותו הסיפור יכולים לספר אנשים מדרום אפריקה ומדרום אסיה; ממזרח אירופה ועד אינדונזיה. זה סיפור עם אמת פשוטה: שאלימות היא מבוי סתום. לירות טילים על ילדים ישנים או לפוצץ נשים זקנות על אוטובוס אינו אות גבורה או כוח. אין תובעים כך סמכות מוסרית; כך מוותרים עליה.

הגיע הזמן שהפלשתינאים יתמקדו במה שביכולתם לבנות. הרשות הפלשתינית חייבת לפתח את יכולתה לשלוט, עם מוסדות שישרתו את צרכי עמה. החמאס נהנה מתמיכת כמה מהפלשתינאים, אך גם עליו להכיר בכך שמוטלת עליו אחריות: לקחת חלק בהגשמת השאיפות הפלשתינאיות, ולאחד את העם הפלשתיני. החמאס מוכרח לשים קץ לאלימות, להכיר בהסכמים קודמים ולהכיר בזכות הקיום של ישראל.

בו בזמן, הישראלים חייבים להכיר בכך שכפי שלא ניתן לשלול את זכות הקיום של ישראל, כך לא ניתן לשלול את זכות הקיום של פלשתינאים. ארצות הברית אינה מקבלת את הלגיטימיות שבהמשך ההתנחלויות הישראליות. (תרועות.) בנייה זו מנוגדת להסכמים קודמים ופוגעת במאמצים להשגת שלום. הגיע הזמן להפסיק את ההתנחלויות האלו. (תרועות.)

ישראל גם חייבת לעמוד במחויבותה להבטיח שהפלשתינאים יוכלו לחיות ולעבוד ולפתח את החברה שלהם. כשם שהוא הורס משפחות פלשתינאיות, המשבר ההומאניטרי המתמשך בעזה אינו תורם לביטחונה של ישראל; כך גם חוסר ההזדמנויות הנמשך בגדה המערבית. ההתקדמות בחיי היומיום של העם הפלשתיני חייבת להיות חלק חיוני מהדרך לשלום, וישראל חייבת לנקוט בצעדים ממשיים כדי לאפשר התקדמות כזאת.

לבסוף, המדינות הערביות חייבות להכיר בכך שיוזמת השלום הערבית הייתה התחלה חשובה, אך לא סיום, של אחריותן. אל לו לסכסוך הערבי-ישראלי להסיט עוד את תשומת לבם של אזרחי העולם הערבי מבעיות אחרות. תחת זאת, עליו להיות עילה לפעולה שתסייע לעם הפלשתינאי לפתח את המוסדות שיחזיקו את מדינתם, להכיר בלגיטימיות של ישראל, ולבחור בהתקדמות במקום בהתמקדות תבוסתנית בעבר.

ארצות הברית תתאים את מדיניותה לאלה המבקשים שלום, ואנו נאמר קבל עם ועדה את מה שאנו אומרים בארבע עיניים לישראלים ולפלשתינאים ולערבים. איננו יכולים לכפות שלום. אך בינם לבין עצמם, מוסלמים רבים מכירים בכך שישראל לא תיעלם. בדומה, ישראלים רבים מכירים בצורך במדינה פלשתינית. הגיע הזמן שנפעל להשגת מה שכולנו יודעים שהוא אמת.

יותר מדי דמעות זלגו. יותר מדי דם נשפך. על כולנו מוטלת האחריות לפעול למען היום שבו אימהות ישראליות ופלשתינאיות יזכו לראות את ילדיהן גדלים ללא פחד; היום שבו בארץ הקדושה לשלוש הדתות הגדולות ישכון השלום שהועיד לה האל; היום שבו ירושלים תהיה בית בטוח ובר-קיימא ליהודים ולנוצרים ולמוסלמים, ומקום שבו כל בניו של אברהם יוכלו להתרועע בשלווה כמו בסיפור איסרא -- (תרועות) -- כמו בסיפור המסע הלילי של מוחמד, שבו משה, ישו ומוחמד (עליהם השלום) התפללו יחדיו. (תרועות.)

מקור המתח השלישי הוא העניין המשותף שיש לנו בזכויות ובחובות של המדינות בכל הקשור לנשק גרעיני.

נושא זה הוא מקור למתחים בין ארצות הברית והרפובליקה האיטלקית של איראן. במשך שנים רבות, הגדירה איראן את עצמה בין היתר באמצעות התנגדותה לארצי, ולאמיתו של דבר היסטוריית היחסים בינינו רצופת סערות. בעיצומה של המלחמה הקרה, ארצות הברית נטלה חלק בהפלת הממשלה האיראנית שנבחרה בהליך דמוקרטי. מאז המהפכה האיטלקית, איראן נטלה חלק בפעולות כמו חטיפת בני ערובה ומעשי אלימות נגד חיילים ואזרחים אמריקאיים. היסטוריה זו ידועה היטב. במקום להמשיך ולהיות שבוי בזיכרון העבר, הבהרתי למנהיגיה ולאזרחיה של איראן שארצי מוכנה להתקדמות. השאלה כעת היא לא למה מתנגדת איראן, אלא איזה עתיד היא מבקשת לבנות.

אני מכיר בכך שקשה יהיה להתגבר על עשרות שנים של חוסר אמון, אך אנו נתמיד באומץ, ביושר ובנחישות. יהיו סוגיות רבות לדיון בין שתי ארצותינו, ואנו מוכנים להתקדם ללא תנאים מקדימים על בסיס כבוד הדדי. אך ברור לכל מי שמודאג, שכשהדבר נוגע לנשק גרעיני, הגענו לצומת דרכים מכריעה. לא מדובר באינטרסים האמריקאיים בלבד. הדבר נוגע למניעת מרוץ חימוש גרעיני במזרח התיכון שעשוי לדרדר את האזור הזה ואת העולם כולו למסלול מסוכן ביותר.

אני מבין את אלו שמוחים ואומרים שלמספר מדינות יש נשק גרעיני ולאחרות אין. אף מדינה אינה רשאית לקבוע לאילו מדינות מותר להחזיק נשק גרעיני ולאילו מדינות אסור. ולכן אני חוזר ומדגיש את מחויבותה של אמריקה לפעול למען עולם שבו שום מדינה לא תחזיק בנשק גרעיני. (תרועות.) ולכל מדינה -- כולל איראן -- חייבת להיות זכות גישה לאנרגיה גרעינית לצורכי שלום אם היא תעמוד בהתחייבויות המפורטות באמנה למניעת הפצת נשק גרעיני. מחויבות זו היא לב ליבה של האמנה, ויש לעמוד בה לטובת כל אלה הפועלים על פיה במלואה. ואני מלא-תקווה שכל מדינות האיזור תתחלקנה במטרה זו.

הנושא הרביעי שאדון בו הוא הדמוקרטיה. (תרועות.)

אני יודע -- אני יודע שהתעוררה מחלוקת בנושא קידום הדמוקרטיה בשנים האחרונות, ומרביתתה קשורה למלחמה בעיראק. הרשו לי להבהיר: שום מערכת ממשלתית אינה יכולה או צריכה להיאכף על אומה אחת בידי אומה אחרת.

עם זאת, אין הדבר מפחית ממחויבותי למשטרים שישקפו את רצון העם. כל אומה מעניקה חיים לעיקרון זה בדרכה שלה, לפי מסורות עמה. אמריקה אינה מתימרת לדעת מהו הטוב ביותר לכולם, כפי שלא נתימר לבחור את תוצאותיהן של בחירות לא-אלימות. אך אני מאמין בכל לבי שכל בני האדם משתוקקים לאותם הדברים: היכולת לומר את דעתך ולהשפיע על האופן שבו ישלטו בך; אמון בשלטון החוק וביישום עיקרון הצדק לכול; ממשלה שהיא שקופה ושאינה גוזלת מן העם; החופש לחיות לפי בחירתך. אלה אינם רעיונות אמריקאיים בלבד; אלה זכויות אדם. ולכן נתמוך בהן בכל מקום. (תרועות.)

ובכן, אין דרך קלה למימוש הבטחה זו. אבל אנו יודעים בבירור: ממשלות המגינות על זכויות אלה הם בסופו של דבר יציבים, מצליחים ובטוחים הרבה יותר. דיכוי הרעיונות מעולם לא הצליח לעקור אותם. ארצות הברית מכבדת את זכותם של כל הקולות הלא-אלימים והמצייתים לחוק להישמע בעולם כולו, גם אם אין אנו מסכימים איתם. ואנו נקדם בברכה את כל המשטרים הנבחרים והלא-אלימים -- בתנאי שהם שולטים תוך כיבוד כל בני עמם.

נקודה אחרונה זו חשובה, משום שישנם אלו שדוגלים בדמוקרטיה רק כאשר הם אינם בשלטון. כאשר הם מגיעים לשלטון, הם מדכאים את זכויותיהם של אחרים באכזריות. (תרועות). לפיכך יהיה היכן שיהיה, שלטון העם ובידי העם קובע כלל אחד עבור כל מי שיישב בראשו: עליך להחזיק בסמכותך באמצעות הסכמה, לא בזכות כפייה; עליך לכבד את זכויותיהם של מיעוטים, להשתתף ברוח הסובלנות והפשרה; עליך למקם את ענייניו של עמך ואת דרכי פעולתו הלגיטימיות של התהליך הפוליטי מעל ענייניה של מפלגתך. ללא מרכיבים אלו, בחירות לבדן אינן יוצרות דמוקרטיה אמיתית.

איש בקהלה: ברק אובמה, אנחנו אוהבים אותך.

הנשיא אובמה: תודה. (תרועות). הנושא החמישי שעלינו לטפל בו יחדיו הוא חופש הדת.

האיסלאם מתגאה במסורת של סובלנות. אנו רואים זאת בהיסטוריה של אנדלוסיה וקורדובה בזמן האינקויזיציה. הייתי עד לכך בעצמי, כילד באינדונזיה, שם נוצרים אדוקים היו חופשיים לשמור על אמונתם במדינה שרובה הגורף מוסלמי. זוהי רוח הדברים שנחוצה לנו היום. אנשים בעולם כולו צריכים להיות רשאים לבחור וליישם את אמונתם כפי שמכתיבים להם שכלם, לבם ונשמתם. סובלנות זו חיונית לשגשוגה של כל דת, ועם זאת רבים הם האופנים שבהם קוראים עליה תגר.

בין מוסלמים מסוימים, קיימת נטייה מטרידה למדוד את אמונתו של אדם באמצעות דחייתו את אמונת רעהו. העושר שבמגוון הדתי הוא נכס שיש לנצור -- בין אם עבור המרונים בלבנון או הקופטים במצרים. (תרועות). ואם נהיה ישרים, יש לאחות את השברים גם בקרב המוסלמים עצמם, שכן המחלוקות בין הסונים לשיעים הובילו לאלימות טראגית, במיוחד בעיראק.

חופש הדת חיוני ליכולתם של עמים שונים לחיות יחדיו. עלינו לבחון תמיד את הדרכים שבהן אנו מגנים עליו. לדוגמה, בארצות הברית, חוקים החלים על תרומות לקרנות צדקה היקשו על מוסלמים למלא את חובתם הדתית. לכן אני מחויב לעבוד עם האמריקאים המוסלמים כדי להבטיח שיוכלו לקיים את מצוות ה"זאקאת".

באותה מידה, חשוב שמדינות המערב לא ימנעו מאזרחים מוסלמים למלא את מצוות דתם כפי שהם רואים לנכון -- לדוגמה, באמצעות הכתבת כללי הלבוש לנשים מוסלמיות. לא נוכל לכסות על עוינות כלפי דת כלשהי באצטלת הליברליזם.

לאמיתו של דבר, על האמונה לקרב בינינו. ולכן אנו יוצרים יוזמות שירות חדשות בארצות הברית שיפגישו בין נוצרים, מוסלמים ויהודים. לכן אנו מקדמים בברכה יוזמות כמו הדיאלוג הבין-דתי של המלך עבדאללה מלכה של ערב הסעודית ומנהיגותה של טורקיה ב"ברית הציוויליזציות". ברחבי העולם, ביכולתנו להפוך דיאלוג לשירות בין-דתי, כדי שגשרים בין אנשים יובילו לפעולה - בין אם באמצעות המאבק במלריה באפריקה, ובין אם באספקת סיוע חירום לאחר אסון טבע.

הנושא השישי – הנושא השישי שעליו ברצוני לדבר הוא זכויות נשים. (תרועות). אני יודע – אני יודע – וניתן לראות זאת בקהל הזה, שוויכוח בריא ניטש על נושא זה. אני דוחה את טענתם של אנשים מסוימים במערב שאישה הבוחרת לכסות את שיערה היא, איכשהו, פחות שוות זכויות, אבל אני מאמין שאישה שנשללת ממנה האפשרות לרכוש השכלה היא שלולת זכויות. (תרועות). ואין זה מקרה שמדינות שבהן נשים הן בעלות השכלה נוטות לשגשג יותר.

ובכן, והרשו לי להבהיר: נושא שיווין הזכויות לנשים אינו בשום פנים ואופן בעיה באיסלאם. בטורקיה, בפקיסטן, בבנגלדש ובאינדונזיה, היינו עדים למדינות בעלות רוב מוסלמי שבחרות אישה לתפקיד הנהגה. בינתיים, המאבק לשוויון זכויות נשים נמשך בהיבטים רבים של החיים בארצות הברית, ובמדינות ברחבי העולם כולו.

אני משוכנע שבנותינו יכולות לתרום לחברה באותה מידה כמו בנינו. (תרועות). שגשוגו המשותף יקודם בכך שנרשה לכל האנושות – גברים ונשים – להגשים את הפוטנציאל שלהם במלואו. איני מאמין שנשים חייבות לבצע את אותן הבחירות כמו גברים כדי להיות שוות, ואני מכבד את אותן הנשים שבחרות לחיות את חייהן בתפקידים המסורתיים. אולם זו צריכה להיות בחירתן. ולכן ארצות הברית תחבור לכל מדינה בעלת רוב מוסלמי במאמץ לתמוך בהרחבת החינוך לבנות, ולסייע לנשים צעירות למצוא עבודה באמצעות מיקרו-מימון המסייע לאנשים להגשים את חלומותיהם. (תרועות).

לבסוף, ברצוני לדבר על פיתוח כלכלי והזדמנויות.

אני יודע שעבור רבים, פניה של הגלובליזציה מלאי סתירות. האינטרנט והטלוויזיה יכולים להביא לביטחון ידע ומידע, אך גם מיניות פוגעת ואלימות אטומה. הסחר יכול להביא עושר חדש ושלל הזדמנויות, אך גם לגרום לשיבושים אדירים במבנים החברתיים. בכל הארצות -- כולל באמריקה -- השינוי יכול להביא עמו פחד. פחד שבגלל המודרניות נאבד את השליטה בבחירות הכלכליות שלנו, בפוליטיקה שלנו, והחשוב מכל, בזהות שלנו - הדברים היקרים לנו מכול בקהילות שלנו, במשפחות שלנו ובדת שלנו.

אבל אני גם יודע שאי אפשר לשלול את הקדמה האנושית. לא צריכה להיות סתירה בין פיתוח למסורת. מדינות כמו יפן ודרום קוריאה השיגו צמיחה כלכלית עצומה לצד שמירה על תרבויותיהן הייחודיות. הדבר נכון גם לגבי ההתקדמות המרשימה בתוך ארצות בעלות רוב מוסלמי, מקואלה לומפור ועד דובאי. בימי קדם וגם בימינו, הקהילות המוסלמיות ניצבו בחוד החנית של החידושים והחינוך.

הדבר חשוב מפני שאסטרטגית פיתוח אינה יכולה להתבסס אך ורק על מה שמקורו באדמה, וגם להתקיים לאורך זמן כל עוד לאנשים צעירים אין עבודה. רבות ממדינות המפרץ נהנו מעושר גדול הודות לנפט, וכמה מהן מתחילות להתמקד בפיתוח נרחב יותר. אבל על כולנו להכיר בעובדה שחינוך וחדשנות יהיו המפתח לעושר במאה ה-21 -- (תרועות) -- ואצל יותר מדי קהילות מוסלמיות השקעה בתחומים אלה לוקה בחסר. אני מעניק חשיבות להשקעה כזאת בארצי שלי. ובעוד שארצות הברית התמקדה בעבר בנפט ובגז שהדבר נוגע לחלק הזה של העולם, אנו מבקשים כעת להרחיב את מעורבותנו.

בתחום החינוך, נרחיב את תכניות החילופין שלנו, ונגדיל מלגות, כמו זו שהביאה את אבי לארצות הברית. (תרועות). ובו בעת נעודד יותר אמריקאים לצאת ללימודים במדינות מוסלמיות. ונציע לסטודנטים מוסלמיים מבטיחים התמחויות בארצות הברית; נשקיע בלימודים מקוונים עבור מורים וילדים בעולם כולו; וניצור רשת מקוונת חדשה, כדי שאדם צעיר במדינת קנזס יוכל לתקשר מיידית עם אדם צעיר בקהיר.

בתחום הפיתוח הכלכלי, ניצור חיל חדש של מתנדבים עסקיים שיחברו לעמיתיהם במדינות בעלות רוב מוסלמי. ואני אארח השנה פסגת יזמות כדי לזהות דרכים שבהן נוכל להעמיק את הקשרים בין מנהיגי עסקים, קרנות ויזמים חברתיים בארצות הברית ובקהילות המוסלמיות ברחבי העולם.

בתחום המדע והטכנולוגיה, נחנך קרן חדשה שתתמוך בפיתוח טכנולוגי במדינות בעלות רוב מוסלמי, ותסייע בהעברת רעיונות לשוק לצורך יצירת מקומות עבודה נוספים. נפתח מרכזים למצוינות מדעית באפריקה, במזרח התיכון ובדרום-מזרח אסיה, ונמנה שליחי מדע חדשים שישתפו פעולה בתכניות שיפתחו מקורות אנרגיה חדשים, יצרו מקומות עבודה ירוקים, יהפכו נתונים לדיגיטאליים, יטהרו מים, ויגדלו גידולים חדשים. היום אני מכריז על יוזמה גלובלית חדשה עם ארגון המדינות האיסלאמיות שמטרתה לבער את הפוליו. אנו מתכוונים גם להרחיב את שיתוף הפעולה עם הקהילות האיסלאמיות כדי לקדם את בריאות האם והילד.

כל הדברים הללו צריכים להיעשות בשיתוף פעולה. האמריקאים מוכנים להצטרף לאזרחים ולממשלות, לארגונים קהילתיים, למנהיגים דתיים ולעסקים בקהילות מוסלמיות ברחבי העולם כדי לסייע לאנשים שלנו לחיות חיים טובים יותר.

הנושאים שתוארתי לא יהיו קלים לפתרון. אך שומה עלינו לשלב ידיים בשם העולם שאנו מבקשים שיהיה לנו -- עולם שבו קיצוניים לא יאיימו עוד על עמינו, ושבו חיילים אמריקאיים ישובו לביתם; עולם שבו ישראלים ופלשתינאים יחיו בביטחה כל עם במדינתו, ואנרגיה גרעינית תשמש למטרות שלום; עולם שבו ממשלות ישראל את אזרחיהן, ושזכויותיהם של כל ילדיו של האל יכובדו. אלה הם עניינים משותפים. זהו העולם שאנו מבקשים, אך נוכל להשיגו רק יחד.

אני יודע שישנם רבים -- מוסלמים ולא מוסלמים -- המפקפקים ביכולתנו לצאת להתחלה חדשה זו. יש הלהוטים ללבות את אש הפירוד, ולעמוד למכשול בדרכה של הקידמה. יש הגורסים כי המאמץ אינו מוצדק -- הם טוענים כי נועדנו לחלוק זה על דעתו של זה, וכי גורלן של הציוויליזציות הוא להתנגש. רבים אחרים פשוט מפקפקים בסיכוי לשינוי של ממש. יש כל כך הרבה פחד, כל כך הרבה חוסר אמון שהצטבר במשך השנים. אך אם נבחר להיות כבולים בחבלי העבר, הרי שלעולם לא נתקדם הלאה. וברצוני לומר במיוחד לאנשים צעירים בני כל האמונות בכל הארצות -- לכם, יותר מכל אחד, יש יכולת לדמות מחדש את העולם, וליצור מחדש את העולם.

כולנו חולקים בעולם זה, לרגע חולף בלבד. השאלה היא האם נבלה את זמננו בהתמקדות במה שמבדיל אותנו זה מזה, או שנירתם למאמץ -- מאמץ ממושך -- למצוא מכנה משותף, להתמקד בעתיד שאנו מבקשים עבור ילדינו, ולכבד כל אדם באשר הוא.

קל יותר להתחיל מלחמות מאשר לסיים אותן. קל יותר להאשים אחרים מאשר לבחון את עצמנו. קל יותר לראות את מה ששונה בינינו מאשר למצוא את המשותף. אבל עלינו לבחור בנתיב הנכון, לא רק בנתיב הקל. ישנו גם כלל אחד העומד בבסיסה של כל דת -- מה ששנוא עליך אל תעשה לחברך. (תרועות.) אמת זו חוצה גבולות בין אומות ועמים -- אמונה שאינה חדשה; שאינה שחורה או לבנה או חומה; שאינה נוצרית, או מוסלמית או יהודית. זוהי אמונה שפעמה בערש התרבות, ושעדיין פועמת בלבם של מיליארדים ברחבי העולם. זוהי אמונה באנשים אחרים, והיא שהביאה אותי היום לכאן.

יש לנו הכוח ליצור את העולם שאנו מבקשים, אך רק אם יהיה לנו העוז לצאת להתחלה חדשה, תוך שאנו זוכרים את מה שנכתב.

הקוראן הקדוש אומר לנו: "הו אנשים! בראנו אתכם זכר ונקבה; ויצרנו מכם אומות ושבטים כדי שתוכלו ללמוד להכיר אחד את השני."

התלמוד אומר לנו: "כל התורה כולה נמי מפני דרכי שלום היא".

הברית החדשה אומרת לנו: "אושרי עושי שלום כי הם ייקראו בני האלוהים". (תרועות.)

עמי העולם יכולים לחיות יחד בשלום. אנו יודעים שזהו חזונו של האל. כעת, עלינו מוטלת העבודה כאן על הארץ הזאת.

תודה לכם, יהי שלום האל עמכם. רב תודות לכם. תודה. (תרועות.)

סוף

2:05 אחה"צ (זמן מקומי)